UCHWAŁA NR LXIII/277/22
RADY POWIATU STRZELIŃSKIEGO

z dnia 29 listopada 2022 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim na lata 2023-2027

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) oraz art. 35a ust. 1 pkt 1 i ust.3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 573 z późn.zm.) Rada Powiatu Strzelińskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim na lata 2023-2027, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Strzelinie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

POWIAT STRZELIŃSKI

PRZEWODNICZĄCA
Rady Powiatu Strzelińskiego
Magdalena Krupa
Magdalena Krupa

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 573 z późn.zm.) do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Jest to zarazem wypełnienie zadania publicznego wskazanego w art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526), jakim jest wspieranie osób niepełnosprawnych.

Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim na lata 2023-2027, w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, jest kontynuacją poprzednio przyjętego Uchwałą Nr XLIV/188/17 Rady Powiatu Strzelińskiego z dnia 30 listopada 2017 roku Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim na lata 2018-2022, który obowiązuje do końca 2022 roku.

Celem strategicznym „Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim na lata 2023-2027" jest stworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich rodzin w życiu społecznym, ich integracji oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Program wyznacza kierunki działania w zakresie polityki społecznej Powiatu, które mają służyć podnoszeniu jakości życia osób niepełnosprawnych, które ze względu na sytuację życiową nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Działania realizowane w ramach Programu zmierzają do aktywizacji osób niepełnosprawnych, podnoszenia świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im praw, eliminacji zjawiska niechęci do osób niepełnosprawnych, które są przyczyną ich społecznej alienacji.

Podjęcie uchwały nie powoduje skutków finansowych.

Mając na uwadze powyższe zasadne jest podjęcie uchwały.

Wnioskodawca:
Zarząd Powiatu w Strzelinie

PRZEWODNICZĄCA
Rady Powiatu Strzelińskiego
Magdalena Krupa
Magdalena Krupa

Załącznik do uchwały Nr LXIII/277/22
Rady Powiatu Strzelińskiego
z dnia 29 listopada 2022 r.

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE STRZELIŃSKIM NA LATA 2023-2027

STRZELIN, 2022

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie 3

I. PODSTAWY MERYTORYCZNE OPRACOWANIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Uregulowania prawne 5

II. REALIZACJA ZADAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE STRZELIŃSKIM

1. Niepełnosprawność i orzecznictwo w Powiecie Strzelińskim na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie 7
2. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych realizowana przez Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie 12
3. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych realizowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie 13
4. Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim ... 25
5. Problemy osób niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim 34
6. Analiza SWOT 35

III. CELE POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Główne założenia oraz cele Programu 37
2. Cele szczegółowe i ich realizatorzy 38
3. Adresaci Programu 43
4. Realizatorzy i Partnerzy Programu 43
5. Monitoring i ewaluacja Programu 44
6. Źródła finansowania Programu 44

Podsumowanie 44

Spis tabel 46

Spis wykresów 47

WPROWADZENIE

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym oraz ważnym elementem polityki państwa, która jest skierowana na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia.

Osoby niepełnosprawne wciąż nie są traktowane jako pełnosprawni obywatele. Na co dzień mamy do czynienia z przejawami dyskryminacji w zakresie opieki medycznej, edukacji, zatrudnieniu i innych dziedzin życia społecznego. Rozpoznanie i zdiagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych, a także podejmowanie działań mają na celu wyeliminowanie przeszkód utrudniających osobom niepełnosprawnym aktywny udział w życiu społecznym, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tej grupy osób.

„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim na lata 2023-2027" stanowi kontynuację kierunków, jakie zostały wytyczone w „Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim na lata 2018-2022".

Opracowanie i realizacja programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest obowiązkiem ustawowym. Zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2021r., poz. 573 z późn.zm.) jest to jedno z zadań powiatu.

Program ma ułatwić prowadzenie aktywnej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych, wspierać i umacniać ich prawa, eliminować wszelkie przejawy dyskryminacji oraz przyczynić się do stworzenia osobom niepełnosprawnym warunków umożliwiających godne i możliwie pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Skuteczną realizację tego celu mają zapewnić planowane, konkretne działania na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Program opracowany został w oparciu o informacje uzyskane z poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, a także od pracodawców oraz organizacji społecznych.

Wprowadzenie w życie planowanych działań uzależnione będzie od wielu czynników. Realizacja zadań wymagać będzie zaangażowania nie tylko pracowników administracji samorządowej, ale także różnych instytucji i organizacji pozarządowych. Zintegrowanie wszelkich działań, inicjatyw społecznych, usprawnienie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym jest zadaniem na wiele lat, ale dającym szansę osobom niepełnosprawnym na poprawę warunków ich życia oraz pełniejszą integrację za środowiskiem ludzi zdrowych. Ważna będzie także aktywna postawa osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Na zasięg przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych, podejmowanych w latach 2023-2027, będą miały wpływ zarówno inicjatywy i możliwości finansowe jednostek samorządowych, jak również przepisy prawne dotyczące tej sfery działań.

Powiatowy Program na Rzecz Osób Niepełnosprawnych ma charakter otwarty, a stopień ogólności zawartych w programie działań został tak dostosowany, aby umożliwić w przyszłości podejmowanie różnorodnych działań i inicjatyw oraz włączanie na różnych etapach jego realizacji nowych podmiotów, realizatorów, uczestników. W Programie z uwagi na zmieniające

się warunki, potrzeby i oczekiwania osób niepełnosprawnych, dopuszcza się możliwość poszerzenia go o nowe obszary działań.

Program składa się z trzech części. W pierwszej zostały ujęte uregulowania prawne. W drugiej przedstawiono dane statystyczne oraz podejmowane dotąd działania na rzecz osób niepełnosprawnych, w trzeciej części zaprezentowano propozycje dalszych działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Warto podkreślić, że dokument ten wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 oraz w założenia systemu dokumentów strategicznych Powiatu Strzelińskiego – stanowi dopełnienie zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Strzelińskim na lata 2021-2026.

I. PODSTAWY MERYTORYCZNE OPRACOWANIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. UREGULOWANIA PRAWNE

Sytuację osób niepełnosprawnych reguluje wiele aktów prawa międzynarodowego, krajowego i lokalnego. Prawa osób niepełnosprawnych są przedmiotem uwagi Organizacji Narodów Zjednoczonych i innych organizacji międzynarodowych.

Pierwszym aktem prawnym ustanowionym przez Organizację Narodów Zjednoczonych była „Deklaracja Praw Osób Niepełnosprawnych", przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych uchwałą Nr 2856 (XXVI) z dnia 9 grudnia 1975 roku.

Kolejnym krokiem było opracowanie „Światowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych", który przyjęty został przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucją nr 37/52 z dnia 3 grudnia 1982 roku. Natomiast dnia 22 grudnia 1993r. ONZ na 48 sesji Zgromadzenia Ogólnego przyjęła jeden z podstawowych dokumentów dot. praw osób niepełnosprawnych pt. „Standardowe zasady wyrównywania szans osób niepełnosprawnych".

Z kolei pierwszym międzynarodowym aktem prawnym, odnoszącym się kompleksowo do osób niepełnosprawnych jest Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 roku. W dniu 16 września 2012 roku Prezydent RP podpisał dokument ratyfikacyjny (Dz. U. z 2012r. poz. 1169).

W w/w dokumentach podkreślono prawo osób niepełnosprawnych do tworzenia im tych samych szans, co pozostałym obywatelom, oraz do równego udziału w udogodnieniach warunków życiowych, będących efektem rozwoju społeczno-gospodarczego. Niepełnosprawność zdefiniowano w kategoriach relacji pomiędzy osobami niepełnosprawnymi a ich środowiskiem.

W art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyrażona została zasada równości, która stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi i że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny.
Zasada równości należy do fundamentalnych zasad demokratycznego państwa prawa i należy ją odnieść m.in. do osób niepełnosprawnych. Konstytucja RP w art. 68 ust. 3 i w art. 69 nakłada na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej i udzielenia pomocy osobom niepełnosprawnym w zabezpieczeniu ich egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.

Dnia 1 sierpnia 1997 r. uchwalona została, zagwarantowana w Konstytucji RP, „Karta Praw Osób Niepełnosprawnych" *(M.P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475)*. Stanowi ona, „że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajami, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji". Oznacza to w szczególności prawo osób niepełnosprawnych do:

1) dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
2) dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień

niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,

3) dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
4) nauki w szkołach wspólnie ze swoimi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
5) pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
6) pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa i pośrednictwa zawodowego, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawa do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
7) zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
8) życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym:
   - dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej,
   - swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu,
   - dostępu do informacji,
   - możliwości komunikacji międzyludzkiej,
9) posiadania samorządnej reprezentacji swojego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
10) pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz w rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Najważniejszą ustawą, dotyczącą osób niepełnosprawnych, jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 573 z późn.zm.). Ustawa reguluje orzekanie o niepełnosprawności oraz określa m.in. takie kwestie, jak: rehabilitacja osób niepełnosprawnych, ich prawa, obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, funkcjonowanie zakładów pracy chronionej i zakładów aktywności zawodowej, szkolenie osób niepełnosprawnych.
Inne akty prawne, odnoszące się do zagadnienia niepełnosprawności to: ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej *(t.j. Dz.U. z 2021 roku , poz. 2268 z późn.zm.)*, ustawa z 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych *(t.j. Dz. U. z 2022 roku, poz. 615 z późn.zm.)*, ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego *(t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 685 z późn.zm.)*, ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy *(t.j. Dz.U. z 2022 roku, poz. 690 z późn.zm.)*, ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty *(t.j. Dz.U. z 2021 roku, poz. 1915 z późn.zm.)*, ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie *(t.j. Dz.U z 2022 roku, poz. 1327 z późn. zm.)*, a także akty wykonawcze do poszczególnych ustaw.

II. REALIZACJA ZADAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE STRZELIŃSKIM

1. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I ORZECZNICTWO W POWIECIE STRZELIŃSKIM NA PODSTAWIE DANYCH POWIATOWEGO ZESPOŁU DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W STRZELINIE

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie orzeka na podstawie Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 roku, poz. 573 z późn.zm.) oraz w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 roku, poz. 1328 z późn.zm.) i wydaje odpowiednio orzeczenia o:

- niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia,
- wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy, o których mowa w art. 5 i 62 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zwane dalej orzeczeniami o wskazaniach do ulg i uprawnień.

Liczbę orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie dla mieszkańców Powiatu Strzelińskiego w latach 2019-2021 prezentuje poniższa tabela oraz wykres.

1.1. Orzeczenia o niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia

Tabela Nr 1. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób do 16 roku życia w latach 2019–2021

	2019	2020	2021
Wydane orzeczenia o niepełnosprawności	**124**	**122**	**96**
Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	**21**	**6**	**19**
Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności	**0**	**1**	**0**
RAZEM	**145**	**129**	**115**

Źródło: Sprawozdanie PZON w Strzelinie

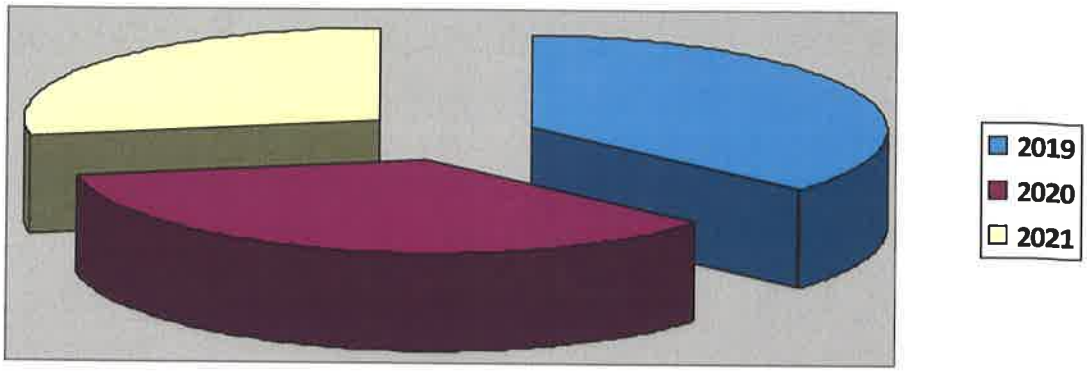

Wykres Nr 1. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób do 16 roku życia w latach 2019 – 2021

Na przestrzeni lat 2019-2021 najwięcej orzeczeń w przypadku dzieci do 16 roku życia wydano w roku 2019 i było to 145 orzeczeń. W kolejnych latach liczba wydawanych orzeczeń w tym przedziale wiekowym spadała i było to w roku 2020 - 129 orzeczeń, w roku 2021 – 115 orzeczeń.

Liczbę wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespól ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie dla osób poniżej 16 roku życia wg przyczyny niepełnosprawności przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 2. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności w latach 2019 – 2021 dla osób poniżej 16 roku życia

Rodzaje niepełnosprawności	2019	2020	2021
Upośledzenie umysłowe	1	6	4
Choroby psychiczne	1	1	2
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	11	6	7
Choroby narządu wzroku	0	1	4
Upośledzenia narządu ruchu	7	10	10
Epilepsja	3	8	6
Choroby układu oddechowego i krążenia	29	13	7
Choroby układu pokarmowego	8	4	2
Choroby układu moczowo-płciowego	6	1	3
Choroby neurologiczne	8	23	18
Inne: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	20	9	12
Całościowe zaburzenia rozwojowe	30	40	21

Źródło: Sprawozdanie PZON w Strzelinie

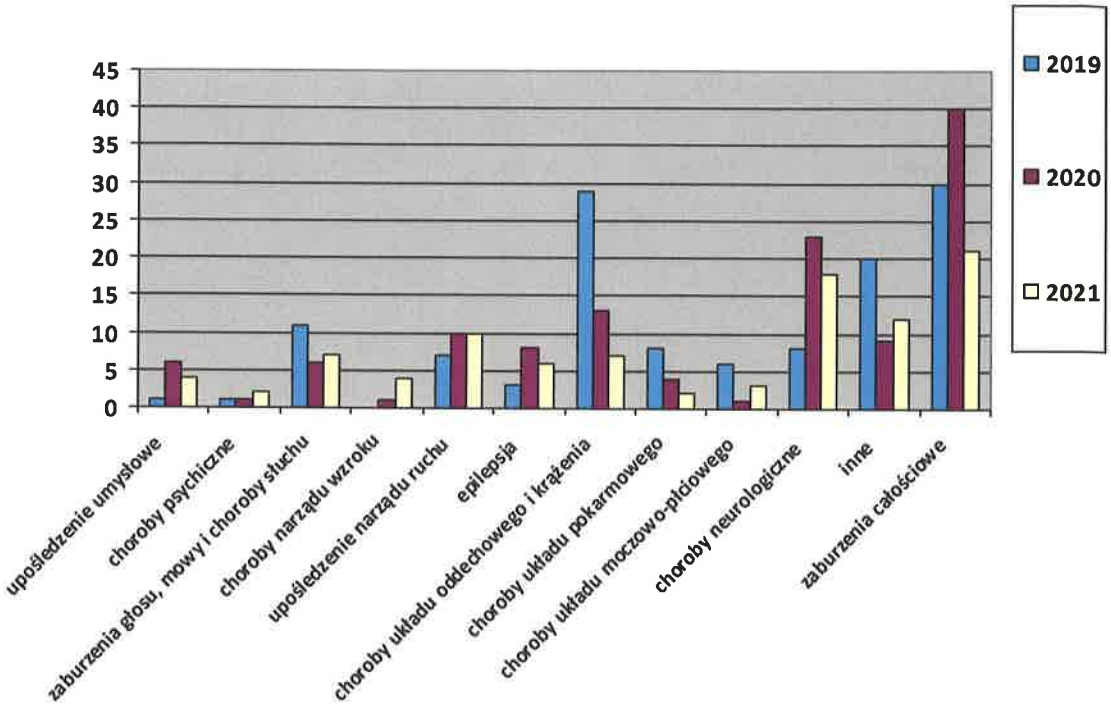

Wykres Nr 2. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności w latach 2019 – 2021 dla osób poniżej 16 roku życia

Na podstawie powyższej informacji można stwierdzić, że najczęstszą przyczyną niepełnosprawności wśród dzieci do 16 roku życia w latach 2019-2021 były całościowe zaburzenia rozwojowe (91), choroby układu oddechowego i krążenia (49) oraz choroby neurologiczne (49), inne (41).

1.2. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności

Tabela Nr 3. Liczba wydanych orzeczeń wg stopnia niepełnosprawności w latach 2019 – 2021

	2019	2020	2021
LEKKI STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	189	158	154
UMIARKOWANY STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	299	315	303
ZNACZNY STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	241	224	258

O NIEZALICZENIU DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	26	18	17
O ODMOWIE USTALENIA STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	24	19	20
RAZEM	**779**	**733**	**752**

Źródło: Sprawozdanie PZON w Strzelinie

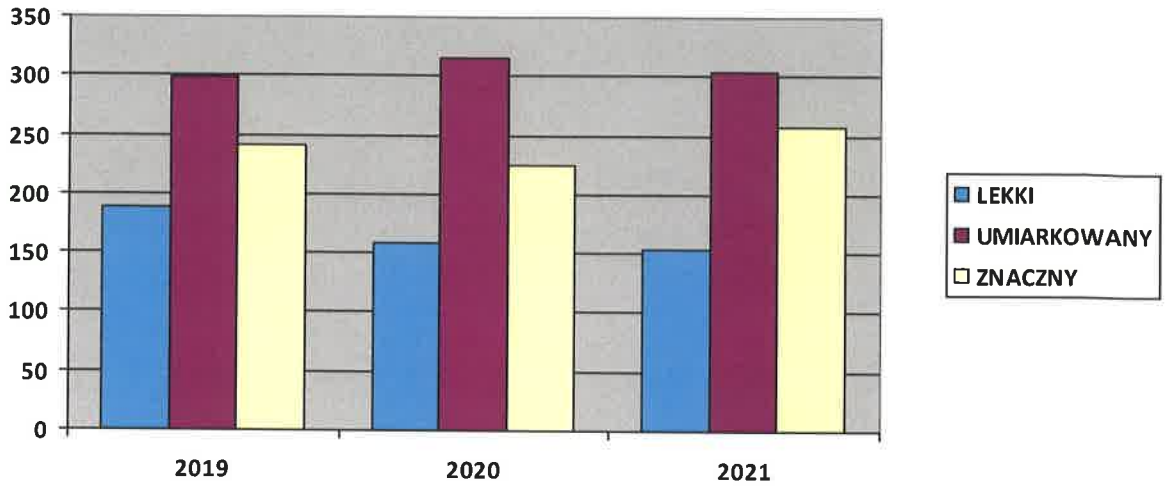

Wykres Nr 3. Liczba wydanych orzeczeń wg stopnia niepełnosprawności w latach 2019 – 2021

W latach 2019-2021 wydano mieszkańcom Powiatu Strzelińskiego 2141 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, z których 43% orzeczeń wskazuje o zaliczeniu do grupy osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Liczbę wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespól ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie dla osób powyżej 16 roku życia wg przyczyny niepełnosprawności przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 4. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności w latach 2019 – 2021 dla osób powyżej 16 roku życia

Rodzaje niepełnosprawności	**2019**	**2020**	**2021**
Upośledzenie umysłowe	13	17	15
Choroby psychiczne	52	55	61
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	58	57	61
Choroby narządu wzroku	3	20	13
Upośledzenia narządu ruchu	166	170	199
Epilepsja	5	8	8
Choroby układu oddechowego i krążenia	134	118	125

Choroby układu pokarmowego	25	39	33
Choroby układu moczowo-płciowego	58	55	48
Choroby neurologiczne	159	119	117
Inne: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	46	34	25
Całościowe zaburzenia rozwojowe	10	5	10

Źródło: Sprawozdanie PZON w Strzelinie

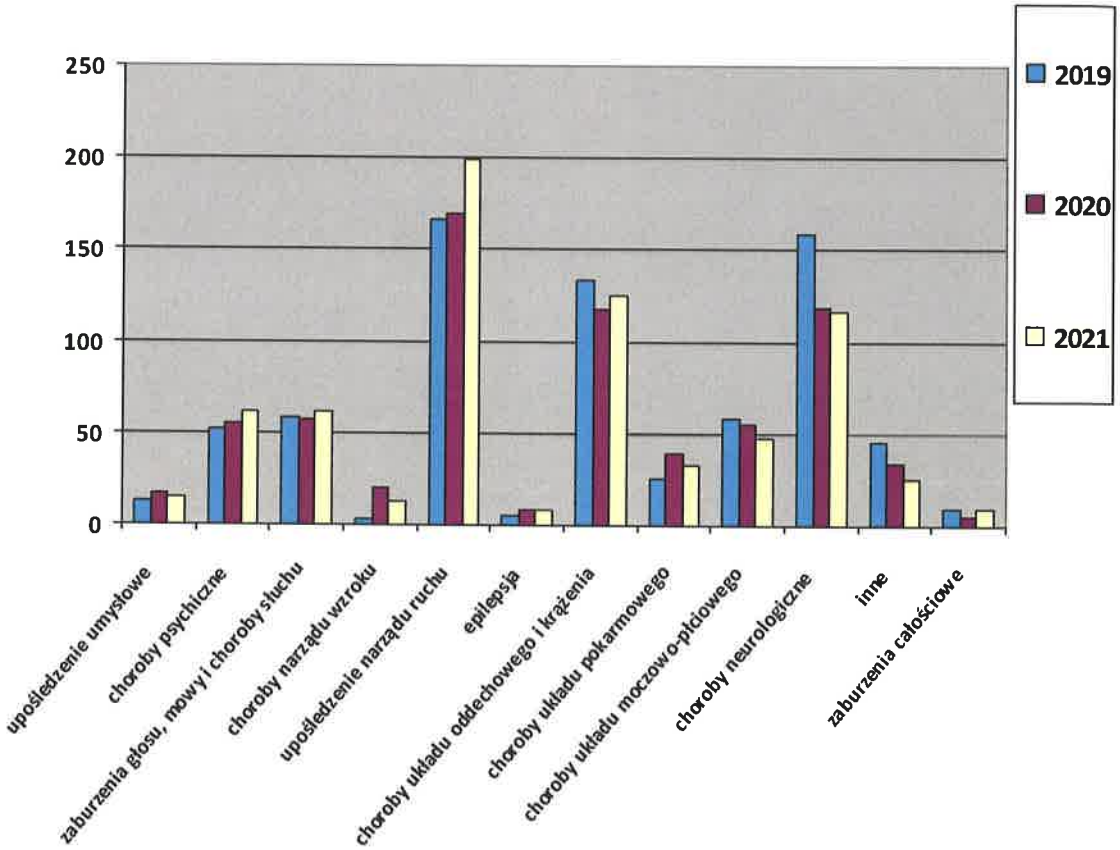

Wykres Nr 4. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności w latach 2019 – 2021 dla osób powyżej 16 roku życia

Główną przyczyną wydanych orzeczeń o niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie wśród osób powyżej 16 roku życia w okresie 2019-2021 były schorzenia narządu ruchu (535) oraz na podobnym poziomie schorzenia neurologiczne (395) i choroby układu oddechowego i krążenia (377).

2. REHABILITACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH REALIZOWANA PRZEZ POWIATOWY URZĄD PRACY W STRZELINIE

Zagadnienia związane z rehabilitacją osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności uregulowano w ustawie z dnia 27 sierpnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 573 z późn.zm.). Zgodnie z art. 8 tego aktu prawnego rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. W ustawie wskazuje się szereg działań, które są niezbędne do realizacji tego celu związanych m.in. z dokonaniem oceny zdolności do pracy (w szczególności przez przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych umożliwiających określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności, ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań), prowadzeniem poradnictwa zawodowego uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia, przygotowaniem zawodowym z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia, doborem odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenia, określeniem środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy, a w razie potrzeby – przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego itp. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej w Powiecie Strzelińskim realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie. Aktywizację zawodową niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 5. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych oraz poszukujących pracy osób z niepełnosprawnością w latach 2019-2021

Aktywizacja osób bezrobotnych z niepełnosprawnością	**2019**	**2020**	**2021**
Prace interwencyjne	1	1	1
Roboty publiczne	0	1	1
Prace społecznie użyteczne	2	1	1
Doposażenie stanowiska pracy	1	0	2
Staże	8	3	6
RAZEM	**12**	**6**	**11**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelinie

Dodatkowo rozpowszechniano informacje dotyczące problematyki rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Informacje nt. aktywizacji osób niepełnosprawnych były udzielane na bieżąco pracodawcom i bezrobotnym. W roku 2021 Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie zorganizował konferencję on-line pod nazwą „Aktywność ponad ograniczeniami". W programie poruszane były następujące tematy: pułapka rentowa barierą aktywności zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami, działalność Stowarzyszenia Św. Celestyna oraz Zakładu Aktywności Zawodowej w Mikoszowie, dofinansowania do rynku pracy oferowane pracodawcom przez PFRON.

Ponadto podejmowano działania w zakresie pozyskiwania dodatkowych środków na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych, m.in. z Europejskiego Funduszu Społecznego, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie w 2021 roku realizował dwa projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego: „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie strzelińskim (V)" w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) dla osób bezrobotnych do 29 roku życia oraz „Aktywizacja osób od 30 roku życia pozostających bez pracy w powiecie strzelińskim w latach 2020-2021" w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego (RPO WD). W ramach projektu POWER 2 osoby niepełnosprawne zostały objęte pośrednictwem pracy, Indywidualnym Planem Działania oraz stażem. W projekcie RPO WD uczestniczyło 5 osób z niepełnosprawnościami: 3 uczestników projektu zostało skierowanych na staż, 1 na szkolenie indywidualne, 1 został zatrudniony w ramach refundacji stanowiska pracy. W ramach środków przyznanych z PFRON 1 osoba niepełnosprawna poszukująca pracy została skierowana na staż do pracodawcy.

3. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH REALIZOWANA PRZEZ POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W STRZELINIE

3.1. Wykorzystanie środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w latach 2019-2021

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w Powiecie Strzelińskim realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie, na które otrzymuje corocznie środki finansowe z PFRON na podstawie algorytmu. Dysponentem środków finansowych jest Rada Powiatu Strzelińskiego, która po zasięgnięciu opinii Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Strzelinie, działającej przy Staroście, w formie uchwały przeznacza wysokość środków na poszczególne zadania:

a) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych,

b) dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,

c) dofinansowanie organizacji sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych,

d) likwidacja barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie (bariery w komunikowaniu się, architektoniczne i techniczne u osób indywidualnych),

e) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w Warsztatach Terapii Zajęciowej.

Działania z zakresu rehabilitacji społecznej to jeden z istotniejszych aspektów działań kierowanych do osób niepełnosprawnych. Wynika to z przeświadczenia o potrzebie takiej aktywizacji osób niepełnosprawnych, której efektem będzie zapobieganie wykluczeniu społecznemu, jak również pełniejsze uczestniczenie w życiu społecznym, oddziaływaniach leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- likwidacje barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Działania w tym zakresie podejmuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie jako samodzielna jednostka organizacyjna realizująca zadania własne powiatu oraz zadania z zakresu administracji rządowej, nałożone ustawami lub wykonywane na podstawie porozumienia.

Tabela Nr 6. Wysokość wydatków na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2019-2021

Powiat Strzeliński	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Kwota otrzymanych środków z PFRON	1 198 631	1 423 121	1 665 514
Kwota wykorzystanych środków PFRON	1 198 313,25	1 423 009,73	1 665 146,71
Procent wykorzystanych środków PFRON	99,97 %	99,99 %	99,98 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie corocznych sprawozdań z działalności PCPR.

Analizując wysokość wydatków na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2019-2021 można zauważyć, że otrzymywane środki finansowe były każdego roku w pełni

wykorzystywane. Świadczy to o dużych potrzebach osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Tabela Nr 7. Wydatkowanie środków finansowych na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2019-2021

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej (ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), w tym na:	**Rok 2019**	**Rok 2020**	**Rok 2021**
	1 198 313,25	**1 423 009,73**	**1 665 146,71**
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	63 532,00	42 114,00	62 000,00
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym	374 682,85	427 214,51	607 286,44
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	124 698,40	129 941,22	128 020,27
Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	633 360,00	819 840,00	867 840,00
Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	2 040,00	3 900,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie corocznych sprawozdań z działalności PCPR.

Osoby niepełnosprawne zamieszkujące teren Powiatu Strzelińskiego w ramach środków PFRON ubiegały się o dofinansowanie niżej wymienionych zadań.

3.1.1. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

Jedną z form wsparcia osób niepełnosprawnych jest ich udział w turnusach rehabilitacyjnych. Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączoną z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, miedzy innymi poprzez nawiązanie i rozwijanie kontaktów społecznych, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań, a także wyrobienie zaradności. Program turnusu powinien zawierać elementy rehabilitacji zgodnej z rodzajem schorzenia osoby niepełnosprawnej, podejmować zajęcia rehabilitacyjne, kulturalno- oświatowe, sportowo- rekreacyjne oraz inne wynikające ze specjalistycznego rodzaju turnusu. Zakłada się, że uczestnictwo w tego typu aktywnościach wpływa korzystnie na rozwój kontaktów międzyludzkich, pobudza samodzielność i rozwój osobisty.

W latach 2019-2021 na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów wydatkowano kwotę 167 646 zł. W roku 2019 było to 63 532 zł, w roku 2020 – 42 114 zł, natomiast w roku 2021 – 62 000 zł. Zauważalny jest spadek w roku 2020 kwoty wykorzystanej na to zadanie. Z uwagi na panującą w tym okresie w Polsce i na świecie epidemię mniejsze było zainteresowanie rehabilitacją poza miejscem zamieszkania.

Tabela Nr 8. Wydatki poniesione ze środków PFRON na dofinansowanie turnusu rehabilitacyjnego w latach 2019-2021

	Liczba osób w latach			Kwota w latach		
	2019	**2020**	**2021**	**2019**	**2020**	**2021**
Dzieci	29	17	14	36 812	23 755	22 697
Dorośli	1	1	10	1 313	1 439	15 709
Opiekunowie	30	18	22	25 407	16 920	23 594
RAZEM	60	36	46	63 532	42 114	62 000

Źródło: Sprawozdanie PCPR

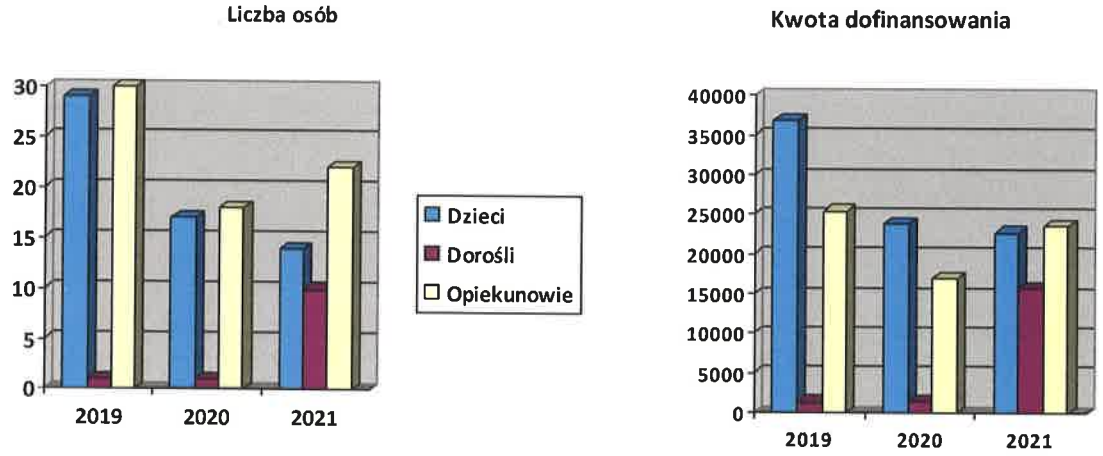

Wykres Nr 5. Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania turnusy rehabilitacyjne w latach 2019 – 2021

3.1.2. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych w latach 2019 – 2021 stało się jednym z kluczowych zadań Powiatu, związanych ze wsparciem codziennego funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz procesem ich usprawniania w warunkach domowych. Każdego roku potrzeby w zakresie tego zadania są bardzo duże.

Osoby posiadające dokument potwierdzający niepełnosprawność, spełniające kryterium dochodowe, u których występuje potrzeba prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych przy użyciu sprzętu, mogą wystąpić o dofinansowanie do zakupu sprzętów i urządzeń zaleconych przez lekarza. Najczęściej dofinansowanie obejmowało zakup sprzętu rehabilitacyjnego takiego jak stacjonarne rowerki rehabilitacyjne.

O dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne – bez względu na wiek i stopień niepełnosprawności, które otrzymały refundację z Narodowego Funduszu Zdrowia i spełniają kryterium dochodowe. Wysokość dofinansowania jest uwarunkowana od limitu finansowania każdego przedmiotu i udziału procentowego Narodowego Funduszu Zdrowia.

Dane przedstawione w kolejnej tabeli (Tabela Nr 9) wskazują, że w latach 2019-2021 wzrastała wysokość udzielonej pomocy. Całkowita wartość dofinansowania w analizowanym okresie wyniosła 1 409 183,80 zł, z czego najwyższa kwota została wypłacona w roku 2021 w wysokości 607 286,44 zł. Zgodnie z posiadanymi danymi dofinansowanie w latach 2019-2021 obejmowało przede wszystkim zakup: aparatów słuchowych, butów ortopedycznych, materacy przeciwodleżynowych, wózków inwalidzkich, pionizatorów, pieluchomajtek, cewników, worków do zbiórki moczu, aparatów CPAP (do leczenia bezdechu śródsennego), ortez, protez kończyn dolnych.

Tabela Nr 9. Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2019 – 2021

	Liczba osób			Kwota		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Dzieci	30	25	25	84 037,00	71 939,00	91 996,00
Dorośli	196	192	247	290 645,85	355 275,51	515 290,44
RAZEM	226	217	272	374 682,85	427 214,51	607 286,44

Źródło: Sprawozdanie PCPR

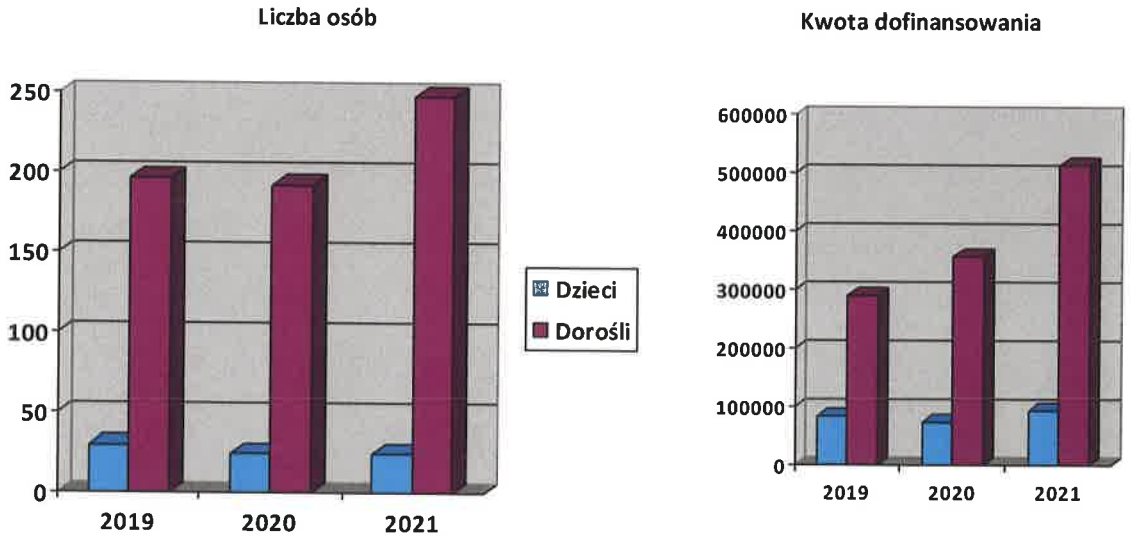

Wykres Nr 6. Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2019 – 2021

3.1.3. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

Likwidowanie barier wynikających z indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych jest jednym z priorytetowych zagadnień związanych z realizacją zadań Powiatu na rzecz osób obciążonych problemem niepełnosprawności. Ze względu na wysokie koszty likwidacji barier, często związanych z wysokimi kosztami adaptacji mieszkań i domów lub zakupu specjalistycznego sprzętu ułatwiającego funkcjonowanie i komunikowanie się osób niepełnosprawnych z otoczeniem szczególnie istotne staje się wsparcie finansowe przedsięwzięć nakierowanych na ich likwidację.

Za bariery architektoniczne uznaje się wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższym otoczeniu, które uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. Dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier architektonicznych obejmowało m.in. przystosowanie łazienek do potrzeb osób niepełnosprawnych, budowę podjazdów, zakup i montaż windy oraz inne prace mające na celu umożliwienie łatwiejszego poruszania się osobom niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania.

Środki PFRON przeznaczane były również na likwidację barier technicznych i w komunikowaniu się. Za barierę techniczną uważa się przeszkodę wynikającą z braku zastosowania lub niedostosowania przedmiotów lub urządzeń odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności uniemożliwiającą osobom niepełnosprawnym samodzielne funkcjonowanie. Przyjmuje się, że bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się z otoczeniem i/lub przekazywanie informacji.

W poniższej tabeli przedstawiono ilość osób niepełnosprawnych korzystających z tego zadania oraz kwoty wydatkowane na jego realizację. Na podstawie analizy danych można zauważyć, że wydatki na to zadanie w analizowanym okresie są na podobnym poziomie.

Tabela Nr 10. Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2019–2021

Likwidacja barier	Liczba osób			Kwota		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
architektonicznych	7	8	6	49 000,00	62 193,00	39 412,00
w komunikowaniu się	11	16	22	22 288,40	31 884,22	42 089,27
technicznych	28	19	20	53 410,00	35 864,00	46 519,00
RAZEM	46	43	48	124 698,40	129 941,22	128 020,27

Źródło :Sprawozdanie PCPR

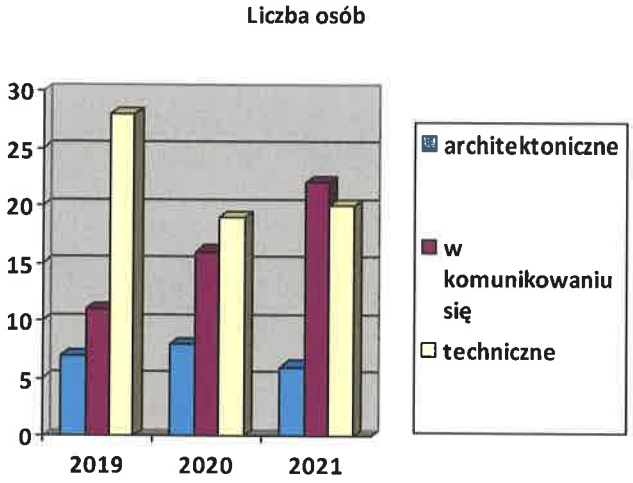

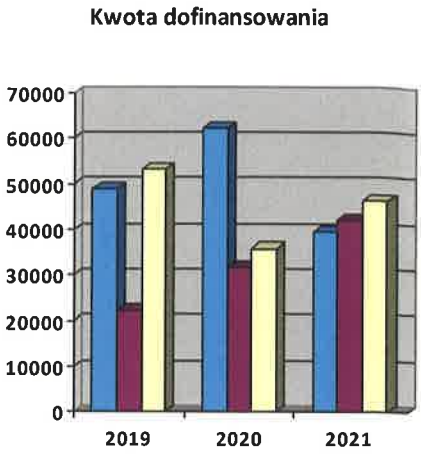

Wykres Nr 7. Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2019 – 2021.

3.1.4. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych odgrywa istotną rolę w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz we włączaniu tych osób w nurt życia społecznego. Działania te, zwiększając aktywność osób z niepełnosprawnością, przyspieszają proces integracji społecznej. Upowszechnianie sportu służy podnoszeniu i nabywaniu sprawności fizycznej przez osoby niepełnosprawne. Sport jako element zdrowego stylu życia chroni zdrowie i ogranicza skutki niepełnosprawności. Z kolei organizowanie kultury umożliwia osobom niepełnosprawnym korzystanie z dóbr dziedzictwa narodowego, jest ambitną formą spędzenia wolnego czasu o szerokich walorach poznawczych i kształcących. Często forma ta organizowana jest w postaci wyjazdów poza miejsce stałego zamieszkania lub wędrówki w celach krajoznawczych. Organizowanie rekreacji umożliwia wytchnienie, odpoczynek od pracy, co zapobiega przemęczeniu i służy ochronie zdrowia.

W ramach realizacji tego zadania zawarto w okresie 2019 – 2021 dwie umowy na łączną kwotę 5940,00 zł. Zrealizowano dwa projekty:

1. „Dzikie zwierzęta i my". Koszt realizacji projektu to 6500,00 zł. Środki PFRON 3900,00 zł, środki własne Stowarzyszenia Św. Celestyna to 2600,00 zł. Projekt dotyczył realizacji zajęć rekreacyjno-przyrodoznawczych w terminie 02.11.2020-18.12.2020.
2. „Wycieczka do Interaktywnego Parku Rozrywki i Edukacji Rosenau Zaginione Miasto". Koszt realizacji projektu to 3900,00 zł. Środki PFRON 2040,00 zł, środki własne Stowarzyszenia Św. Celestyna to 1860,00 zł.

3.1.5. Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej jest jedną z form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. W Powiecie Strzelińskim funkcjonuje jeden Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie. Organizacja ta utworzyła Warsztat w 1999 roku. Placówka zajmuje się działalnością z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Działaniem swym obejmuje osoby zamieszkałe na terenie Powiatu Strzelińskiego. Są to głównie mieszkańcy miasta i gminy Strzelin. Oprócz nich wśród uczestników są też osoby niepełnosprawne z powiatu ząbkowickiego i wrocławskiego. Uczestnicy Warsztatu to osoby z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności. W roku 2019 Warsztat funkcjonował dla 35 uczestników, w latach 2020-2021 – dla 40 uczestników, a od 01.01.2022 roku prowadzi rehabilitację dla 45 osób niepełnosprawnych.

Jako cel prowadzonej działalności przyjęto szeroko rozumiany indywidualny rozwój każdego z podopiecznych, poprawę jego zaradności osobistej i sprawności psychofizycznej, a także przygotowanie do w miarę samodzielnej egzystencji w społeczeństwie. Przyjęte założenia realizowane są poprzez ogólne usprawnianie, rozwój umiejętności wykonania czynności życia codziennego, naukę różnych technik terapii oraz rozwijania podstawowych i specyficznych umiejętności zawodowych.

Obecna sytuacja na polskim rynku pracy stwarza znikomą możliwość podjęcia jakiegokolwiek zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Najwłaściwszą formą pracy dla uczestników WTZ jest zakład aktywności zawodowej lub zakład pracy chronionej. W strukturze Stowarzyszenia Św. Celestyna w Mikoszowie mieści się Zakład Aktywności Zawodowej, w którym pracuje kilkunastu wychowanków Warsztatu.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Mikoszowie jest placówką pobytu dziennego czynną od poniedziałku do piątku od 8.00 do 15.00. Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej odbywa się w grupach w pracowniach:

- gospodarstwa domowego,
- multimedialnej,
- uspołeczniającej,
- artystycznej,
- krawieckiej,
- ogrodniczej.

Dodatkowo prowadzone są następujące formy zajęć: terapia grupowa i indywidualna, arteterapia i biblioterapia, muzyko-choreo- i teatroterapia, psychoterapia i wsparcie psychologiczne, socjoterapia, aromatoterapia, terapia przez kontakt z przyrodą, przygotowanie do pracy, zajęcia rekreacyjne, konkursy. Zajęcia w Warsztacie oparte są na trzech filarach:

1. rozwijanie umiejętności życia codziennego;
2. przygotowanie do życia w środowisku społecznym;
3. rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy.

Każdy z uczestników realizuje indywidualny program rehabilitacji i terapii, który jest tworzony i weryfikowany na podstawie zgromadzonych dokumentów, wywiadu środowiskowego, obserwacji, działań i zachowań w Warsztacie, a także oceny punktowej.

Tabela Nr 11. Finansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej przez PFRON i Powiat w latach 2019 – 2021

Źródła finansowania WTZ	Kwota		
	2019	2020	2021
PFRON	633 360	819 840	867 840
Powiat Strzeliński	70 373	91 093	96 427

Źródło: Sprawozdanie PCPR w Strzelinie.

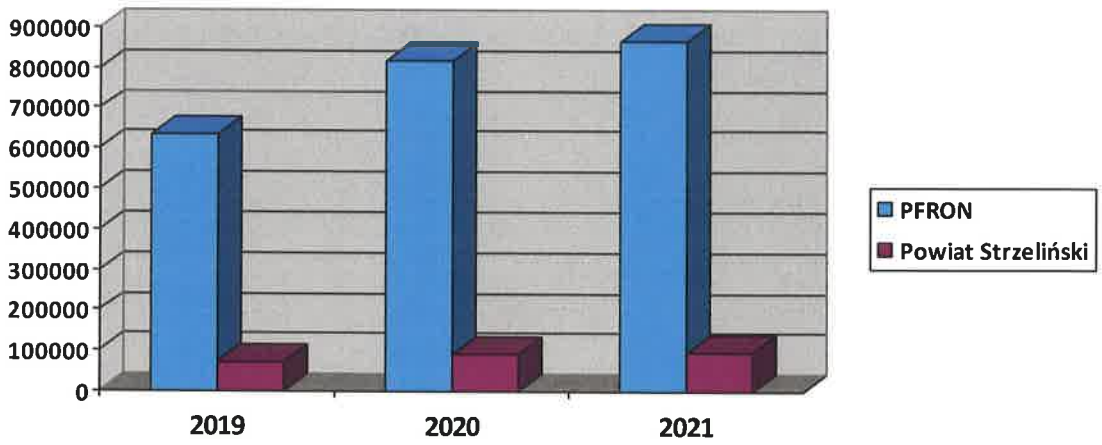

Wykres Nr 8. Finansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w latach 2019 – 2021

Przekazywane środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Powiatu Strzelińskiego zapewniają osobom niepełnosprawnym prowadzenie szeroko rozumianej rehabilitacji oraz przyczyniają się do przygotowania tych osób do wejścia na rynek pracy.

3.1.6. Program „Aktywny Samorząd"

W dniu 28 marca 2012 roku Rada Nadzorcza PFRON zatwierdziła do realizacji pilotażowy program „AKTYWNY SAMORZĄD", który przewiduje powierzenie realizacji programu

adresowanego do indywidualnych osób niepełnosprawnych – samorządom powiatowym. Aby umożliwić aktywniejsze włączenie się w działanie na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych Powiat Strzeliński podpisał w dniu 07 września 2012 roku umowę w sprawie realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd". Jednostką organizacyjną samorządu powiatowego wskazaną do realizacji programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie.

Celem głównym Programu jest zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.
Podejmowane działania mają na celu:

- likwidację barier transportowych,
- likwidację barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym,
- likwidację barier w poruszaniu się,
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej,
- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie w latach 2019-2021 zawarto ogółem 99 umów o dofinansowanie w ramach programu „Aktywny Samorząd". Na realizację programu w latach 2019-2021 przekazano kwotę w wysokości 492 121,46 zł.

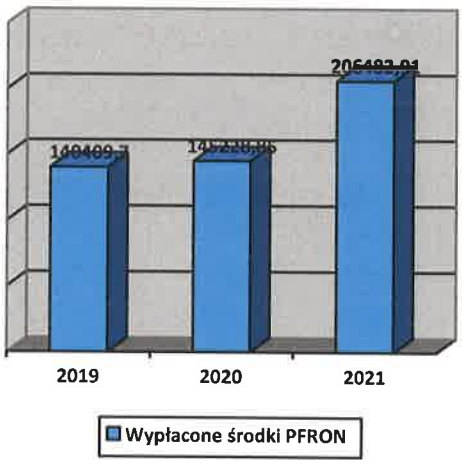

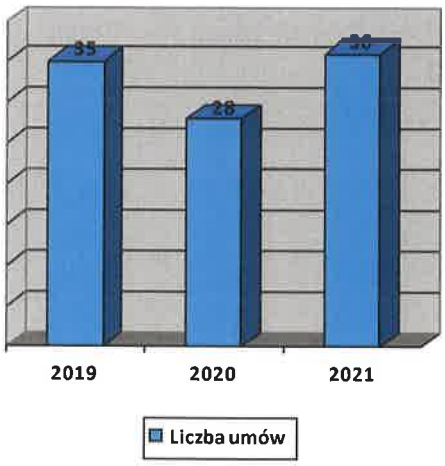

Wykres Nr 9. Liczba zawartych umów oraz łączna kwota środków finansowych PFRON wykorzystanych na realizację programu „Aktywny Samorząd" w latach 2019-2021.

3.1.7. Program wyrównywanie różnic między regionami

Powiat Strzeliński uczestniczy także w „Programie wyrównywania różnic między regionami III" realizowanym przez oddział dolnośląski Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Program ten ma zadanie przede wszystkim wyrównywanie szans rozwojowych grup społecznych i obszarów geograficznych poprzez eliminację barier stojących na przeszkodzie zwiększenia mobilności zawodowej, społecznej i przestrzennej oraz zapewnienia równego dostępu do infrastruktury społecznej i technicznej mającej podstawowe znaczenie dla kształtowania konkurencyjności kraju (transportowej edukacyjnej, zdrowia, kultury), a także dostępu do podstawowych usług publicznych. Dzięki temu programowi środki finansowe są wykorzystywane na działania wyrównujące różnice między regionami w obszarze rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz dostępności, w tym na likwidację barier w urzędach i placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy oraz wielorodzinnych budynkach mieszkalnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania, likwidację barier transportowych oraz aktywizację zawodową tych osób. Program finansowany jest ze środków PFRON. W ramach tego programu Powiat korzystał m. in. ze środków do likwidacji barier. W poniższej tabeli przedstawiono beneficjentów, cele oraz kwoty pozostałych środków na likwidację barier funkcjonalnych.

Tabela Nr 12. Realizacja projektów w ramach „Programu wyrównywanie różnic między regionami III" w latach 2019-2021

lp	Rok	Nazwa beneficjenta	Projekt	Kwota środków PFRON wykorzystana na realizację projektu
1	2019	Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie	Zakup i dostawa autobusu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych	230 748,00 zł
2	2020	Zespół Placówek Oświatowych w Strzelinie	Zakup pojazdu do przewozu osób niepełnosprawnych	75 396,30 zł
3	2021	Technikum im. Prof. Tadeusza Konopińskiego w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Ludowie Polskim	Zakup schodołazu	13 200,00 zł
4	2021	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Strzelinie	Zakup schodołazu	7 425, 00 zł

Źródło: Sprawozdanie PCPR Strzelin.

3.2. Projekt pn. Szansa na zmianę

W okresie 01.05.2019-31.05.2020 realizowany był projekt „Szansa na zmianę". Wartość projektu: 474 092,90 zł. Dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu

Społecznego: 396 692,90 zł. W ramach projektu zostało udzielone kompleksowe wsparcie dla osób niepełnosprawnych oraz osób przebywających w pieczy zastępczej z terenu Powiatu Strzelińskiego. Uczestnikami projektu były osoby niepełnosprawne zagrożone wykluczeniem społecznym, będące klientami PCPR, osoby przebywające w pieczy zastępczej, jak i osoby wychodzące z pieczy zastępczej. Celem głównym projektu było niwelowanie skutków niepełnosprawności, integracja społeczna uczestników projektu oraz podniesienie kompetencji życiowych i umiejętności społecznych, a także w pełni wypełnianie ról społecznych. Działania projektowe były oparte o przygotowaną ścieżkę reintegracji na podstawie indywidualnej diagnozy potrzeb i prowadziły do długofalowych i wielopłaszczyznowych zmian u uczestników projektu. Podstawowym narzędziem realizacji projektu była umowa na zasadach kontraktu socjalnego. Na każdym etapie uczestnictwa w projekcie uczestnicy byli objęci pracą socjalną co pozwoliło na stały monitoring postępów oraz dynamiczne reagowanie na pojawiające się potrzeby uczestników, a zakres wsparcia został indywidualnie dobrany do potrzeb każdego uczestnika. Dzięki realizacji projektu 40 osób zwiększyło swoje umiejętności społeczne i poprawiło swoją sytuację zdrowotną.

Od lipca 2021 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie było realizatorem projektu pn. „Szansa na zmianę III" współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Wartość projektu to 630 561,30 zł (kwota dofinansowania 534 561,30 zł, wkład własny 96 000zł). Celem głównym projektu było niwelowanie skutków niepełnosprawności i wsparcie osób w pieczy zastępczej oraz osób opuszczających pieczę zastępczą poprzez aktywną integrację, a także przygotowanie do wypełniania ról społecznych (34 osoby niepełnosprawne oraz 15 osób przebywających w pieczy zastępczej lub opuszczających pieczę zastępczą zamieszkujących powiat strzeliński, korzystających ze wsparcia PCPR) poprzez zastosowanie kompleksowego i zindywidualizowanego wsparcia. Projekt był kontynuowany w 2022 roku. Działania w ramach projektu to przede wszystkim:
- praca socjalna,
- poradnictwo specjalistyczne,
- udzielanie informacji o ulgach i uprawnieniach,
- warsztaty „Kreowanie własnego wizerunku",
- trener aktywności,
- edukacja społeczna i obywatelska,
- zajęcia rehabilitacyjne.

3.3. Program Opieka Wytchnieniowa

W 2022 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie po raz pierwszy przystąpiło do realizacji i uruchomiło nabór wniosków do **programu „Opieka Wytchnieniowa"** – edycja 2022. Program ten daje możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej. Głównym celem programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Pomoc skierowana była dla opiekunów 10 osób dorosłych posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności

w stopniu znacznym i opiekunów 2 dzieci niepełnosprawnych do 16 roku życia. Osobie zakwalifikowanej do programu przysługiwało do 240 godzin dla opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu dziennego. Program realizowany był ze środków Funduszu Solidarnościowego. Ta forma pomocy cieszyła się dużym zainteresowaniem i z uwagi na to w kolejnych latach planowana jest kontynuacja realizacji programu.

4. INSTYTUCJE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE STRZELIŃSKIM

W rozwiązywaniu problemów społecznych dotyczących osób niepełnosprawnych ważną rolę odgrywa pomoc społeczna. Jest to system wspierania przez państwo osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. System ten stara się zapewnić ochronę nie tylko przed niedostatkiem i ubóstwem, ale także dać poczucie bezpieczeństwa socjalnego obywateli. Działania, które podejmowane są do realizacji powyższych celów nakierowane są na zaspokajanie koniecznych życiowych potrzeb osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz integracji ze środowiskiem. Główny ciężar realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej spoczywa na administracji samorządowej.

Na poziomie gmin działania w tym zakresie są prowadzone przez **ośrodki pomocy społecznej**, które zgodnie z ustawą o pomocy społecznej są zobowiązane do udzielania pomocy osobom oraz ich rodzinom ze względu na niepełnosprawność. Pomoc skierowana do osób niepełnosprawnych to przede wszystkim realizacja Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej", usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Głównym celem **programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej"** jest wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla uczestników Programu:

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;

- osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności: o stopniu znacznym lub o stopniu umiarkowanym, lub traktowane na równi do wymienionych zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz, 573 z późn.zm.).

Asystent osoby niepełnosprawnej, oprócz wykonywania czynności opiekuńczych, stara się aktywizować podopiecznego do samodzielnego życia, często przywrócić go na łono społeczeństwa, wzmacniając jego wiarę we własne możliwości. Asystent jest także doradcą w zakresie rehabilitacji, rekreacji i integracji ze społecznością.

Realizację Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 13. Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" w poszczególnych gminnych ośrodkach pomocy społecznej w latach 2019-2021

Realizator	edycja 2019-2020			edycja 2021		
	Liczba uczestników programu	Liczba asystentów	Wydatkowane środki	Liczba uczestników programu	Liczba asystentów	Wydatkowane środki
GOPS w Borowie	0	0	0	0	0	0
GOPS w Kondratowicach	17	17	352 002,00	20	20	1 303 050,00
GOPS w Przewornie	0	0	0	0	0	0
GOPS w Strzelinie	0	0	0	9	3	102 095,21
GOPS w Wiązowie	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gminnych ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Strzelińskiego

W latach 2019-2021 dwa gminne ośrodki pomocy społecznej uczestniczyły w programie „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" i na jego realizację wydatkowano w sumie kwotę 1 757 147,21 zł.

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Realizację tego zadania w latach 2019-2021 przez gminne ośrodki pomocy społecznej z obszaru Powiatu Strzelińskiego przedstawia poniższa tabelka.

Tabela Nr 14. Realizacja zadania pn. usługi opiekuńcze w poszczególnych gminnych ośrodkach pomocy społecznej w latach 2019-2021

Realizator	2019			2020			2021		
	Ilość osób korzystających z usług opiekuńczych	Ilość zatrudnionych opiekunów	Wydatkowane środki	Ilość osób korzystających z usług opiekuńczych	Ilość zatrudnionych opiekunów	Wydatkowane środki	Ilość osób korzystających z usług opiekuńczych	Ilość zatrudnionych opiekunów	Wydatkowane środki
GOPS w Borowie	9	9	54 496,28	8	7	39 102,23	3	3	25 415,49
GOPS w Kondratowicach	4	1	brak danych	4	1	brak danych	4	1	brak danych
GOPS w Przewornie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GOPS w Strzelinie	111	17	850 100,00	101	16	864 234,00	89	16	958 865,00
GOPS w Wiązowie	31	4	104 634,85	34	4	102 728,94	28	4	98 541,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gminnych ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Strzelińskiego

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Tabela Nr 15. Realizacja zadania pn. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w poszczególnych gminnych ośrodkach pomocy społecznej w latach 2019-2021

Realizator	2019			2020			2021		
	Ilość osób korzystających z usług opiekuńczych	Ilość zatrudnionych opiekunów	Wydatkowane środki	Ilość osób korzystających z usług opiekuńczych	Ilość zatrudnionych opiekunów	Wydatkowane środki	Ilość osób korzystających z usług opiekuńczych	Ilość zatrudnionych opiekunów	Wydatkowane środki
GOPS w Borowie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GOPS w Kondratowicach	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GOPS w Przewornie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GOPS w Strzelinie	8	4	28 740,00	8	4	50 138,00	8	4	50 396,00
GOPS w Wiązowie	0	0	0	0	0	0	2	brak danych	13 140,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gminnych ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Strzelińskiego

W procesie kompleksowej rehabilitacji osób niepełnosprawnych, szczególne znaczenie ma zapewnienie poczucia bezpieczeństwa oraz odpowiednich form wsparcia psychologicznego i opieki. Na terenie Powiatu Strzelińskiego działają następujące **organizacje pozarządowe** zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych:

- Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie,
- Stowarzyszenie „ Strzelińskie Pola Nadziei",
- Stowarzyszenie „Gramy o życie",
- Stowarzyszenie „Uniwersytet Trzeciego Wieku".

Osoby niepełnosprawne, których zdolność do zatrudnienia jest ograniczona, znajdują zatrudnienie w Spółdzielni Usługowej „ODRA" w Strzelinie, Agencji Ochrony Mienia 888 Spółka z o. o. w Strzelinie oraz Zakładzie Aktywności Zawodowej w Mikoszowie.

Obszarem działania **Zakładu Aktywności Zawodowej „Celestyn"** jest rehabilitacja osób niepełnosprawnych poprzez pracę, która odbywa się w następujących działaniach: pracownia ceramiki, dział montażu oraz dział utrzymania terenów zielonych. Osoby niepełnosprawne pracują na 0,55 etatu tj. 3 godziny i 51 minut. Dodatkowo obowiązkowo uczestniczą przez jedną godzinę w zajęciach rehabilitacyjnych. W roku 2019 w ZAZ zatrudnionych było 46 osób

niepełnosprawnych (30 ze znacznym stopniem nie pełnosprawności i 16 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności). Natomiast od roku 2020 zwiększono zatrudnienie do 50 osób niepełnosprawnych (18 osób ze stopniem umiarkowanym i 32 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności), które utrzymuje się do dziś i jest planowane również na rok 2023. Największa grupa pracowników mieszka na terenie Powiatu Strzelińskiego (jest to 39 osób), a 11 osób jest z innych powiatów (tj. powiat ząbkowicki - 6 osób, powiat brzeski - 1 osoba, powiat wrocławski - 1 osoba, powiat dzierżoniowski – 3 osoby).

System oświaty umożliwia osobom niepełnosprawnym osiągnięcie możliwie jak najwyższego rozwoju, zdobycie motywacji do nauki, stosując odpowiednie środki pomocnicze ułatwiające uczenie się oraz akceptację własnej niepełnosprawności i zdobycie umiejętności niezbędnych do przezwyciężania barier, jakie napotykają w życiu. Podstawowym dokumentem prawnym regulującym problematykę kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej jest ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku (Dz. U. z 2021 r., poz. 1915 z późn.zm.). Według ustawy system oświaty:

- zapewnia możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami,
- gwarantuje opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwienie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Organizacja nauki, czyli opieka, wychowanie i kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, może odbywać się w ogólnodostępnych przedszkolach, szkołach i placówkach ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych.

Przy doborze szkoły należy uwzględnić potrzeby dziecka niepełnosprawnego. Wsparcie w tym wymiarze stanowią działania **Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Strzelinie**, która w swoim zakresie działania prowadzi: diagnozy, terapie (psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną), warsztaty i zajęcia edukacyjne, konsultacje dla rodziców i nauczycieli oraz mediacje.

Liczbę orzeczeń wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Strzelinie w rozbiciu na poszczególne lata przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 16. Orzeczenia i opinie wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Strzelinie w latach 2019-2021.

Orzeczenie	2019	2020	2021
o potrzebie kształcenia specjalnego	98	73	95
o potrzebie indywidualnego nauczania	7	10	13
o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	8	5	3
opinia o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju	15	23	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Strzelinie

Z analizy powyższych danych wynika, iż największe potrzeby są w zakresie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego.

Poradnia realizuje program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem". Przebieg programu w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 17. Realizacja programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem" w latach 2019-2021

Rok	**Rok urodzenia dziecka**	**Ilość dzieci**	**Rodzaj terapii** (w zależności od decyzji zespołu terapeutów od 1 do 3 godzin tygodniowo)
Stan na dzień 31.12.2019	2019	1	rehabilitacja w domu rodzinnym dzieci
	2018	2	rehabilitacja w domu rodzinnym dzieci
	2017	3	integracja sensoryczna
	2016	6	pedagogiczna, neurologopedyczna, integracja sensoryczna, rehabilitacja
	2015	5	psychologiczna, terapia ręki, integracja sensoryczna, rehabilitacja
	2014	2	integracja sensoryczna, rehabilitacja
	2013	4	terapia ręki, pedagogiczna, rehabilitacja
Stan na dzień 31.12.2020	2020	1	rehabilitacja w domu rodzinnym dzieci
	2019	1	rehabilitacja w domu rodzinnym dzieci
	2018	3	rehabilitacja w domu rodzinnym dzieci, terapia logopedyczna
	2017	5	integracja sensoryczna, terapia pedagogiczna, terapia logopedyczna
	2016	11	pedagogiczna, neurologopedyczna, integracja sensoryczna, rehabilitacja
	2015	5	psychologiczna, terapia ręki, integracja sensoryczna, rehabilitacja, terapia logopedyczna
	2014	1	integracja sensoryczna, rehabilitacja
Stan na dzień 31.12.2021	2020	1	rehabilitacja w domu rodzinnym dzieci
	2019	3	terapia logopedyczna, integracja sensoryczna
	2018	5	rehabilitacja w domu rodzinnym dzieci, terapia logopedyczna
	2017	2	terapia logopedyczna, integracja sensoryczna, terapia pedagogiczna, terapia ręki
	2016	12	pedagogiczna, neurologopedyczna, integracja sensoryczna
	2015	1	integracja sensoryczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Strzelinie

Na terenie Powiatu Strzelińskiego funkcjonuje **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Skoroszowicach** wchodzący w skład Zespołu Placówek Oświatowych w Strzelinie. Jest to placówka kształcąca dzieci i młodzież, którym zostało wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym lub niepełnosprawność sprzężoną. Edukacja dotyczy trzech etapów kształcenia:

1. Szkoła podstawowa 1-3
2. Szkoła podstawowa 4-8
3. Szkoła ponadpodstawowa (branżowa szkoła I stopnia, szkoła przysposabiająca do pracy).

Uczniowie Branżowej Szkoły I stopnia nabywają umiejętności i wiadomości w zawodzie cukiernika. Edukacja prowadzona jest na jednym kierunku w zawodzie z uwagi na brak zainteresowania innymi kierunkami kształcenia.

Szkoła Przysposabiająca do Pracy przygotowuje uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym do dorosłości oraz do podjęcia zatrudnienia na otwartym lub chronionym runku pracy. Priorytetem w edukacji uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi jest poszerzanie ich kompetencji osobistych, społecznych i komunikacyjnych, doświadczanie i rozumienie sytuacji związanych z dorosłym życiem, przygotowanie uczniów do zatrudniania wspomaganego lub innej formy zatrudniania albo do efektywnego funkcjonowania w dziennych placówkach aktywności dla osób dorosłych, w maksymalnej integracji z innymi członkami społeczności lokalnej.

Tabela Nr 18. Liczba uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Skoroszowicach w latach 2019-2021

	2019	**2020**	**2021**
Szkoła Podstawowa	19	25	27
Branżowa Szkoła I Stopnia	10	10	10
Szkoła Przysposabiająca do Pracy	9	7	6
RAZEM	**38**	**42**	**43**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Placówek Oświatowych w Strzelinie

Absolwenci Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Skoroszowicach (lekki stopień niepełnosprawności intelektualnej) po ukończeniu szkoły znajdują zatrudnienie w zakładach produkcyjnych, zakładach usługowych (budowlanych), małej gastronomii, sklepach.

Absolwenci Szkoły Przysposabiającej do Pracy w większości nie podejmują zatrudnienia. Bardzo nieliczna grupa pracuje w Zakładzie Aktywności Zawodowej w Mikoszowie. Pozostali uczestniczą w warsztatach terapii zajęciowej, bądź uczęszczają do placówek dziennego pobytu.

W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Skoroszowicach podejmuje się szereg działań mających na celu pomoc osobom niepełnosprawnym:

- organizacja kształcenia dostosowana do możliwości i potrzeb osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- zapewnienie uczniom zajęć o charakterze rewalidacyjnym i terapeutycznym,
- prowadzenie warsztatów terapeutycznych dla uczniów i rodziców,

- współpraca z innymi placówkami o charakterze pomocowym,
- współpraca z poradniami specjalistycznymi,
- edukowanie rodziców w sprawach form pomocy dzieciom z niepełnosprawnością intelektualną i niepełnosprawnościami sprzężonymi,
Prowadzenie poradnictwa wychowawczego dla rodziców.

Organizacją prowadzącą działalność edukacyjną jest **Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie**. Działalność edukacyjna Stowarzyszenia wiąże się z opieką, wychowaniem, kształceniem, rehabilitacją (rewalidacją) dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z współwystępującymi zaburzeniami rozwojowymi, takimi jak: niepełnosprawność ruchowa, zaburzenia narządów zmysłów, m.in. wzroku, słuchu, autyzmem oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi i zespołami genetycznymi. Edukacja dzieci i młodzieży opiera się na kompleksowej ocenie poziomu funkcjonowania ucznia, z uwzględnieniem jego procesów poznawczych, umiejętności w zakresie porozumiewania się, czytania, pisania, liczenia, dbania o siebie, rozpoznawania i kontroli emocji, predyspozycji, kompetencji społeczno-zawodowych, sposobów spędzania czasu wolnego, czynników kontekstowych (osobistych i środowiskowych). Ocena poziomu funkcjonowania dziecka pozwala na przygotowanie dla niego indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, który zapewni każdemu uczniowi optymalny rozwój i wyrówna jego szanse edukacyjne.

W Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie działają następujące jednostki edukacyjne:

- *Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy*, którego zadaniem jest rewalidacja i wieloprofilowe usprawnienie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim od 3 do 25 roku życia. Wychowankom zapewniona jest realizacja zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zarówno w formie zajęć grupowych, jak i indywidualnych. Program edukacyjny tworzony jest na podstawie oceny możliwości wychowanka i odpowiednio dostosowany do jego potrzeb.
- *Wczesne Wspomaganie Rozwoju*, czyli specjalistyczna indywidualna terapia w celu pobudzenia psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od momentu postawienia wczesnej diagnozy medycznej o niepełnosprawności do momentu podjęcia przez nie nauki w szkole. Z zajęć mogą skorzystać dzieci, które posiadają opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju, wydaną przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.
- *Niepubliczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi* – przedszkole dla dzieci od 2,5 lat do momentu podjęcia obowiązku szkolnego, oparte na integracji wszystkich dzieci, w tym również dzieci z różnymi niepełnosprawnościami, zapewniając wszystkim przedszkolakom odpowiedni rozwój i wysoki poziom edukacji.
- *Niepubliczna Specjalna Szkoła Podstawowa (8-letnia)* – skierowana do dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, ze sprzężonymi niepełnosprawnościami oraz z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Celem edukacji w szkole podstawowej specjalnej jest nauka i rehabilitacja uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w odpowiednich dla ich pełnego rozwoju intelektualnego i fizycznego warunkach, które przygotowują ucznia do jak najlepszego uczestnictwa w życiu społecznym i rodzinnym.

- *Niepubliczna Szkoła Przysposabiająca do Pracy (3-letnia)* – skierowana do młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, ze sprzężonymi niepełnosprawnościami oraz zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Działalność edukacyjna szkoły opiera się na zintegrowanych, indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych oraz indywidualnych programach przysposobienia do pracy, które opracowywane i realizowane są przez zespół nauczycieli i specjalistów (lekarz psychiatra oraz lekarz rehabilitacji, psycholog, logopeda, fizjoterapeuta, hipoterapeuta i inni), doradców zawodowych, wspólnie z uczniem i jego najbliższym otoczeniem (rodzina, opiekunowie), z uwzględnieniem wyznawanych przez niego wartości.

Powiatowy Ośrodek Wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelinie swoją działalnością obejmuje teren Powiatu Strzelińskiego. Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej poprzez rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych. Placówka jest domem Typu A i B przeznaczonym dla osób dorosłych przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. Prowadzenie Ośrodka Wsparcia jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez Powiat Strzeliński.

Placówka jest dziennym Ośrodkiem Wsparcia dla pełnoletnich osób z Powiatu Strzelińskiego, które z powodu przewlekłej choroby psychicznej lub niepełnosprawności intelektualnej wymagają pomocy niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania i życia w środowisku społecznym. Obejmuje on opieką dwie kategorie osób, dla których proponuje się dwa odrębne programy działalności przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi TYP DOMU A oraz dla osób z niepełnosprawnością intelektualną TYP DOMU B.

Placówka od kilku lat uczestniczy w programie rządowym pn. Za Życiem, w którym uczestniczy 5 osób z niepełnosprawnością sprzężoną. Dom posiada 36 miejsc. W latach 2019-2021 z usług placówki korzystało 37 osób (w roku 2019 – 22 osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz 15 osób z niepełnosprawnością intelektualną, w roku 2020 - 21 osób z zaburzeniami psychicznymi oraz 16 osób z niepełnosprawnością intelektualną, w roku 2021 – 18 osób z zaburzeniami psychicznymi oraz 19 osób z niepełnosprawnością intelektualną).

Do zadań Ośrodka należy w szczególności:

4. podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności osób uczestniczących w zajęciach domu niezbędnych im do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia,
5. udzielanie pomocy uczestnikom poprzez rehabilitację, terapię i opiekę,
6. prowadzenie diagnostyki psychologicznej i zajęciowej,
7. poprawa poszczególnych sfer rozwojowych,
8. postępowanie wspierająco-aktywizujące zmierzające do poprawy jakości życia uczestników i powstrzymania regresji,
9. umożliwienie dostępu do kultury i rekreacji.

Ośrodek przy realizacji zadań współpracuje na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Poprzez działania terapeutyczne osoby niepełnosprawne rozwijają swoje umiejętności i przygotowują się do jak najbardziej samodzielnego życia.

W placówce prowadzone są następujące formy wsparcia o charakterze integracyjno-aktywizującym:

1. rehabilitacja społeczna poprzez pracę ciągłą w formie: treningu umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, treningu umiejętności komunikacyjnych w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej, zajęć artystycznych, zajęć edukacyjnych, grupy wsparcia – dostęp do niezbędnych świadczeń zdrowotnych
2. aktywizacja uczestników w życiu codziennym poprzez: trening funkcjonowania w życiu codziennym, ergoterapia (prace porządkowe na terenie placówki), trening umiejętności spędzania czasu wolnego oraz turystyka i rekreacja
3. terapia zajęciowa poprzez pracę ciągłą w formie: arteterapii, terapii ruchowej, hortikuloterapii (praca w ogrodzie), zajęć komputerowych, zajęć świetlicowych
4. poradnictwo psychologiczne: spotkania indywidualne i grupowe, terapia indywidualna, spotkania indywidualne i grupowe z rodzinami podopiecznych, przeprowadzanie badań wg potrzeb
5. poradnictwo socjalne: pomoc w sprawach urzędowych, mieszkaniowych, socjalnych
6. współpraca z rodzinami: spotkania indywidualne, spotkania grupy wsparcia dla rodziców, spotkania integracyjne.

W Powiecie Strzelińskim funkcjonuje **Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych** powołana Zarządzeniem Starosty Strzelińskiego Nr 53/2020 z dnia 16 września 2020 roku. Podstawę prawną do działania Rady stanowi art. 44b i art. 44c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 roku, poz. 573 z późn.zm.) oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 roku w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2003 roku, poz. 560). Powołana Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych pełni funkcję organu opiniodawczo-doradczego. Zadania Rady to przede wszystkim: inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji ich praw, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz tych osób i ocenia ich realizację, opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

5. PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE STRZELIŃSKIM

Osoby niepełnosprawne, na skutek ograniczeń wynikających z ich niepełnosprawności, napotykają na liczne problemy utrudniające aktywne uczestnictwo w wykonywaniu codziennych czynności życiowych i w życiu społecznym. Potrzeby niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Strzelińskiego wymagają wielu działań samorządu, organizacji pozarządowych i życzliwości wszystkich mieszkańców, aby skutecznie rozwiązywać istniejące problemy. Do najczęściej występujących problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych należy zaliczyć:

- zmniejszenie liczby miejsc pracy dostępnych dla osób niepełnosprawnych,
- konieczność organizacji systemu szkoleń i przekwalifikowań zawodowych umożliwiających wykonywanie pracy zarobkowej na otwartym rynku pracy,
- istniejące bariery architektoniczne i urbanistyczne w obiektach użyteczności publicznej oraz w miejscach zamieszkania,
- zbyt mała ilość budownictwa przystosowanego dla osób niepełnosprawnych,
- nieduża ilość, w stosunku do istniejących potrzeb, udogodnień technicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności i możliwości psychofizycznych,
- utrudniony dostęp osób niepełnosprawnych do usług w zakresie rehabilitacji leczniczej - zbyt długi okres oczekiwania na rehabilitację refundowaną z NFZ oraz zbyt mała ilość otrzymywanych zabiegów w stosunku do potrzeb,
- zwiększająca się ilość osób z zaburzeniami psychicznymi i zbyt mała ilość placówek pomocowych,
- ograniczenia w dostępie do informacji o instytucjach, formach pomocy, poradach specjalistów (psychologów, trenerów pracy, doradców zawodowych, prawników i ekonomistów), utrudniające podjęcie pracy zarobkowej lub prowadzenie własnej działalności gospodarczej,
- słabo rozwinięty transport publiczny na terenie Powiatu Strzelińskiego,
- niewystarczająco rozwinięty wolontariat na terenie Powiatu Strzelińskiego,
- brak kandydatów na opiekunów osób niepełnosprawnych.

Potrzeby osób niepełnosprawnych wynikają z deficytów wymienionych wyżej. W celu ich zaspokojenia koniecznym jest podjęcie działań umożliwiających osobom niepełnosprawnym godne życie. Lista działań jest otwarta, muszą one jednak wynikać ze zdiagnozowanych potrzeb osób niepełnosprawnych.

6. ANALIZA SWOT

Założeniem analizy SWOT jest ustalenie wewnętrznego potencjału Powiatu Strzelińskiego w oparciu o słabe i mocne strony, a także zidentyfikowanie czynników zewnętrznych, niezależnych od Powiatu, a mogących mieć korzystny lub niekorzystny wpływ na podejmowanie działania. Ostateczne wybory dokonane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę pozwolą na wykorzystanie mocnych stron i szans w celu eliminowania słabych stron i ewentualnych zagrożeń.

Przedstawiona analiza SWOT powstała podczas spotkań z przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej, instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi, organizacji pozarządowych oraz Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych.

Tabela Nr 19. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Realizacja zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON. 2.Istnienie organizacji pozarządowych wspierających osoby niepełnosprawne. 3. Funkcjonowanie Warsztatu Terapii Zajęciowej, Zakładu Aktywności Zawodowej, Powiatowego Ośrodka Wsparcia – Środowiskowego Domu Samopomocy. 4. Istnienie orzecznictwa na terenie Powiatu – Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie. 5. Istnienie nieodpłatnego specjalistycznego poradnictwa, w tym psychologicznego i prawnego. 6. Wysoko wykwalifikowana kadra pomocy społecznej i urzędów działających na rzecz osób niepełnosprawnych. 7. Dobra współpraca z władzami lokalnymi. 8. Zabezpieczanie potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością przez placówki oświatowe. 9. Zapewnianie specjalistycznej, kompleksowej, bezpłatnej pomocy rodzicom z małymi dziećmi ze stwierdzoną niepełnosprawnością i dziećmi zagrożonymi niepełnosprawnością przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Strzelinie. 10. Organizowanie szkoleń i przekwalifikowań osób niepełnosprawnych przez Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie. 11. Realizowanie projektów unijnych skierowanych do osób niepełnosprawnych. 12.Świadczenie usług opieki wytchnieniowej i asystenta osoby niepełnosprawnej.	1. Zbyt niska świadomość społeczna problematyki osób niepełnosprawnych. 2. Ograniczone środki na statutową działalność organizacji pozarządowych i obsługę administracyjną. 3.Marginalizacja problemów osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi. 4. Niewystarczające środki finansowe w obszarze wsparcia osób niepełnosprawnych. 5. Brak wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne. 6. Istnienie szeregu barier: transportowych, architektonicznych, w komunikowaniu się oraz technicznych utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. 7. Utrudniony dostęp do specjalistycznej pomocy medycznej. 8. Ograniczone możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych. 9. Małe zainteresowanie pracodawców zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. 10. Słabo rozwinięta oferta zajęć kulturalnych skierowanych do osób niepełnosprawnych. 11. Niski poziom tolerancji w stosunku do osób niepełnosprawnych. 12. Niewystarczające środki dla kadry świadczącej specjalistyczną pomoc osobom niepełnosprawnym.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
1. Otwartość instytucji na współpracę i pomoc w realizacji zadań na rzecz osób z niepełnosprawnością. 2. Rosnąca w Powiecie Strzelińskim wśród społeczeństwa świadomość dotycząca	1. Słabe zrozumienie specyfiki potrzeb osób niepełnosprawnych w aspekcie edukacji, rehabilitacji społecznej i zawodowej. 2. Częste zmiany przepisów dotyczące osób niepełnosprawnych.

niepełnosprawności. 3. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie uznania prawa osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem oraz możliwości egzekwowania przysługujących praw. 4. Pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej przez instytucje oraz realizowanie projektów na rzecz osób niepełnosprawnych. 5. Rozwój form środowiskowego wsparcia osób niepełnosprawnych. 6. Rozwój wolontariatu. 7. Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej. 8. Pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. 9. Powstanie nowych organizacji pozarządowych. 10. Zaangażowanie przedstawicieli osób niepełnosprawnych w politykę społeczną powiatu (Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych). 11. Edukacja wolontariatu od wczesnych form kształcenia. 12. Lepszy dostęp do nowoczesnych środków komunikowania się. 13. Udzielanie wsparcia organizacjom pozarządowym. 14. Nowe programy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. 15. Większa świadomość osób niepełnosprawnych o możliwości uzyskiwania pomocy i wsparcia. 16. 500+ świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.	3. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych. 4. Brak szans na edukację i usamodzielnienie osób niepełnosprawnych, głównie na terenach wiejskich. 5. Trudny dostęp osób niepełnosprawnych ze środowisk wiejskich do placówek i instytucji zajmujących się niepełnosprawnymi. 6. Wzrost bezrobocia co skutkuje zwiększeniem się liczby osób niepełnosprawnych ustalających stopień bezrobocia. 7. Zmniejszająca się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 8. Wypalenie zawodowe osób udzielających wsparcia osobom niepełnosprawnym. 9. Roszczeniowe nastawienie niepełnosprawnych świadczeniobiorców pomocy społecznej. 10. Niewystarczająca liczba wykwalifikowanych opiekunów osób niepełnosprawnych w stosunku do potrzeb. 11. Brak alternatywnej ścieżki zawodowej dla absolwentów Szkoły Przysposabiającej do Pracy. 12. Brak psychiatrów dziecięcych. 13. Starzenie się społeczeństwa.

III. CELE POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA ORAZ CELE PROGRAMU

Na podstawie analizy danych i prac warsztatowych przeprowadzonych z przedstawicielami podmiotów świadczących wsparcie osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom wyszczególniono kluczowe cele i kierunki działań, do których realizacji dążyć będzie Powiat Strzeliński wraz z jego jednostkami oraz partnerami Programu.

CEL GŁÓWNY: wzmocnienie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji

Cel szczegółowy 1. Kompleksowy rozwój bazy lokalowej i placówek umożliwiających skuteczną pomoc osobom niepełnosprawnym

Cel szczegółowy 2. Zwiększenie poziomu aktywizacji i skuteczności rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Cel szczegółowy 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych

Cel szczegółowy 4. Ukształtowanie postaw prospołecznych sprzyjających kreowaniu środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym

Cel szczegółowy 5. Zwiększenie współpracy podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych z Powiatu Strzelińskiego

Cel szczegółowy 6. Wsparcie środowiskowe i pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom

Cel szczegółowy 7. Wyrównywanie szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych

2. CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZATORZY

Koordynatorem Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim na lata 2023-2027 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie, które będzie współpracować z szeregiem instytucji m.in. Powiatowym Urzędem Pracy w Strzelinie, Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi.

W kolejnej tabeli wskazano kierunki działań, które służyć będą realizacji poszczególnych celów, oraz podmioty zaangażowane w ich realizację.

Tabela Nr 20. Cele szczegółowe, kierunki i realizatorzy działań.

Cele	Kierunki działań	Realizatorzy działań
Cel szczegółowy 1. Kompleksowy rozwój bazy lokalowej i placówek umożliwiających skuteczną pomoc osobom	1. Tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy, Samorząd gminny, PCPR, organizacje pozarządowe
	2. Inwestowanie w infrastrukturę, podnoszenie	Samorząd powiatowy, PCPR,

niepełnosprawnym	standardów (wspieranie placówek m.in. WTZ, ŚDS)	organizacje pozarządowe
	3. Podnoszenie standardów technicznych placówek edukacyjnych wspierających dzieci i młodzież niepełnosprawną	Samorząd powiatowy, Samorząd gminny, placówki oświatowe
	4. Tworzenie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy, Samorząd gminny, instytucje publiczne
	5. Realizacja zadań i programów dofinansowanych ze środków PFRON	Samorząd powiatowy, Samorząd gminny, PCPR, PUP
Cel szczegółowy 2. Zwiększenie poziomu aktywizacji i skuteczności rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	1. Finansowanie i organizacja szkoleń mających pomóc osobom niepełnosprawnym wejść na rynek pracy	PUP, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
	2. Promowanie wśród przedsiębiorców idei zatrudniania osób z niepełnosprawnością – podejmowanie działań wspierających wejście na rynek pracy po zakończeniu procesu rehabilitacji (np. organizacji staży, praktyk)	Samorząd powiatowy, PUP, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
	3. Promowanie działań w kierunku tworzenia podmiotów ekonomii społecznej	Samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze tworzące miejsca pracy chronionej
	4. Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych w skali powiatu	PUP, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
	5. Dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku	Samorząd powiatowy, PUP, placówki oświatowe

	pracy	
Cel szczegółowy 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych	1. Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	Samorząd powiatowy, PCPR, PFRON
	2. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	Samorząd powiatowy, PCPR, PFRON
	3. Dofinansowanie likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy, PCPR, PFRON
	4. Dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej	Samorząd Powiatowy, PCPR, PFRON
	5. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy, PCPR, organizacje pozarządowe, PFRON
	6. Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej, budynkach wielorodzinnych oraz związanych z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy, Samorząd gminny, PCPR, organizacje pozarządowe, wspólnoty mieszkaniowe, PFRON
	7. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej dla osób niepełnosprawnych np. poprzez zachęcenie przewoźników do dostosowania środków transportu do potrzeb osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy, Samorząd gminny, prywatni przewoźnicy, PFRON
	8. Likwidacja barier	Samorząd powiatowy,

	transportowych poprzez zakup środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostek organizacyjnych powiatu, gmin, organizacji pozarządowych	Samorząd gminny, organizacje pozarządowe, PFRON
	9. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez likwidację barier technologicznych	Samorząd powiatowy, PCPR, samorząd gminny, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, jednostki organizacyjne pomocy społecznej
Cel szczegółowy 4. Kształtowanie postaw prospołecznych sprzyjających kreowaniu środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym	1. Prowadzenie doradztwa na temat potrzeb, praw, ulg i uprawnień osób niepełnosprawnych	PCPR, PUP
	2. Promocja integracji społecznej	Samorząd powiatowy, Samorząd gminny, PCPR, organizacje pozarządowe, gminne ośrodki pomocy społecznej
	3. Organizowanie akcji i kampanii informacyjno-edukacyjnych	Samorząd powiatowy, Samorząd gminny, PCPR, PUP, organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 5. Zwiększenie współpracy podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych z Powiatu Strzelińskiego	1. Utrzymanie i pogłębianie współpracy z jednostkami samorządowymi oraz gminami na terenie Powiatu Strzelińskiego	Samorząd powiatowy, PCPR, PUP, samorząd gminny
	2. Wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe	Samorząd powiatowy, PCPR, Samorząd gminny, organizacje pozarządowe
	3. Rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy, PCPR, organizacje pozarządowe
	4. Organizacja szkoleń lub	Samorząd powiatowy, PCPR,

	konferencji	PUP, organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 6. Wsparcie środowiskowe i pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom	1. Udzielanie wsparcia w ramach programów: Opieka Wytchnieniowa, Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	Samorząd powiatowy, PCPR, gminne ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe
	2. Pozyskiwanie środków finansowych na działania z zakresu wsparcia osób niepełnosprawnych z PFRON i innych źródeł finansowych	Samorząd powiatowy, PCPR, Samorząd gminny, organizacje pozarządowe
	3. Formowanie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin na terenie powiatu	PCPR, instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe
Cel szczegółowy 7. Wyrównywanie szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych	1. Prowadzenie doradztwa metodycznego oraz szkoleń dla dyrektorów, nauczycieli, specjalistów z przedszkoli i szkół oraz innych placówek oświatowych pracujących z uczniami niepełnosprawnymi	Samorząd powiatowy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie, Samorząd gminny, organizacje pozarządowe
	2. Dostosowanie ofert szkół kształcących uczniów niepełnosprawnych do potrzeb rynku pracy	Samorząd powiatowy, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
	3. Tworzenie warunków do prowadzenia nauczania indywidualnego w szkołach	Samorząd gminny, Samorząd powiatowy, placówki oświatowe
	4. Prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej	Samorząd gminny, Samorząd powiatowy, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe

3. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są osoby zamieszkujące na terenie Powiatu Strzelińskiego, tj.:
- osoby z niepełnosprawnością,
- rodziny osób z niepełnosprawnością,
- opiekunowie osób z niepełnosprawnością,
- osoby zawodowo realizujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnością i wolontariusze,
- organizacje pozarządowe,
- społeczność lokalna.

4. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie. Do Programu włączone zostaną bezpośrednio lub pośrednio, na zasadzie współpracy następujące służby i instytucje:
- Samorząd powiatowy
- Samorządy gminne
- Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Strzelinie
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie
- jednostki organizacyjne Powiatu
- ośrodki pomocy społecznej
- placówki ochrony zdrowia
- placówki oświatowe
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelinie
- organizacje pozarządowe

5. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Strzelińskim na lata 2023-2027 odbywać się będzie poprzez zbieranie, analizę oraz interpretację danych zebranych podczas monitoringu. Celem takich działań będzie ogólna ocena wartości Programu, która powinna dostarczyć informacji na temat jego trafności, skuteczności i efektywności. Uzyskane informacje przydatne będą przy planowaniu dalszych działań związanych z Programem. Ogromne znaczenie będzie tu miała aktywność i zaangażowanie wszystkich podmiotów realizujących Program oraz umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału.

Podstawowym elementem systemu **monitoringu** będzie sprawozdanie z realizacji Programu w roku następnym po zakończeniu roku sprawozdawczego. Monitoring będzie dokonywany głównie na podstawie własnych danych oraz informacji pozyskiwanych od

podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Za monitorowanie Programu odpowiedzialne będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie.

Roczna informacja z realizacji Programu przedstawiana będzie Radzie Powiatu Strzelińskiego.

6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Wydatki na realizację zadań wskazanych w Programie będą ponoszone ze środków budżetu Powiatu, budżetów gmin oraz ze środków zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Pracy, Funduszu Solidarnościowego.

PODSUMOWANIE

„Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2023 – 2027" jest dokumentem perspektywicznym przewidzianym do realizacji w okresie 5 - letnim. Cele zapisane w programie charakteryzują się dużym stopniem ogólności, aby w oparciu o nie istniała możliwość tworzenia projektów szczegółowych, dotyczących wąskiego wycinka zagadnień ujętych w programie. Program jest dokumentem otwartym. Może być zmieniany i aktualizowany w zależności od występujących potrzeb. Jest dokumentem o charakterze interdyscyplinarnym, którego wdrażanie wymaga współpracy wielu partnerów społecznych, w tym samorządu powiatowego i samorządów gminnych, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, instytucji oświaty, kultury, sportu i turystyki, jednostek służby zdrowia, organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, podmiotów zajmujących się aktywizacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych i ich rehabilitacją.

Program przedstawia problem niepełnosprawności w Powiecie Strzelińskim jako problem społeczny wymagający działań ze strony administracji powiatowej, gminnej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Urzędu Pracy, organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych, placówek oświatowych, publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej.

Program zawiera kierunkowy plan działań na lata 2023 – 2027. Jego realizacja przyniesie korzyść nie tylko osobom niepełnosprawnym, ale całej społeczności Powiatu Strzelińskiego. Gwarancją sukcesu powinna być zasada, że wszystkie działania będą podejmowane na zasadzie dialogu i współpracy z organizacjami reprezentującymi osoby niepełnosprawne. Na pełną integrację osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem oraz na poprawę warunków i jakości życia osób niepełnosprawnych, istotny wpływ ma współpraca instytucji samorządowych z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Dotychczasowe efekty działań na rzecz osób niepełnosprawnych, podejmowanych przez administrację publiczną, szereg instytucji i sektor pozarządowy, świadczą o znacznym postępie w zakresie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich społecznemu wykluczeniu. Sprzyjają temu również pozytywne zmiany zachodzące w świadomości społecznej, polegające na rozumieniu równości praw osób bez względu na ich kondycję psychofizyczną. Tworzy się coraz więcej specjalnych programów integracji społecznej i gospodarczej, które mają uwzględniać

interesy wszystkich obywateli, w tym również osób niepełnosprawnych. Jednak w dalszym ciągu osoby niepełnosprawne napotykają zbyt wiele przeszkód, by mogły w pełni z tych praw korzystać. Niwelowaniu tych trudności ma służyć niniejszy Program, a doświadczenie w dotychczasowej realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych i coraz większa odpowiedzialność partnerów społecznych za stworzenie odpowiednich warunków życia wszystkim obywatelom bez względu na wiek, płeć i rodzaj niepełnosprawności, pozwala mieć nadzieję, że zwiększy się skuteczność wspólnych działań wynikających z tego Programu.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Powiatu Strzelińskiego
Magdalena Krupa
Magdalena Krupa

SPIS TABEL

Tabela Nr 1.Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób do 16 roku życia w latach 2019 – 2021
Tabela Nr 2. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności w latach 2019 – 2021 dla osób poniżej 16 roku życia
Tabela Nr 3. Liczba wydanych orzeczeń wg stopnia niepełnosprawności w latach 2019 – 2021
Tabela Nr 4. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności w latach 2019 – 2021 dla osób powyżej 16 roku życia
Tabela Nr 5. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych oraz poszukujących pracy osób z niepełnosprawnością w latach 2019-2021
Tabela Nr 6. Wysokość wydatków na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2019-2021
Tabela Nr 7. Wydatkowanie środków finansowych na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2019-2021
Tabela Nr 8. Wydatki poniesione ze środków PFRON na dofinansowanie turnusu rehabilitacyjnego w latach 2019-2021
Tabela Nr 9. Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2019 – 2021
Tabela Nr 10. Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2019–2021
Tabela Nr 11. Finansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej przez PFRON i Powiat w latach 2019 – 2021
Tabela Nr 12. Realizacja projektów w ramach „Programu wyrównywanie różnic między regionami III" w latach 2019-2021
Tabela Nr 13. Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" w poszczególnych gminnych ośrodkach pomocy społecznej w latach 2019-2021
Tabela Nr 14. Realizacja zadania pn. usługi opiekuńcze w poszczególnych gminnych ośrodkach pomocy społecznej w latach 2019-2021
Tabela Nr 15. Realizacja zadania pn. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w poszczególnych gminnych ośrodkach pomocy społecznej w latach 2019-2021
Tabela Nr 16. Orzeczenia i opinie wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Strzelinie w latach 2019-2021.
Tabela Nr 17. Realizacja programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem" w latach 2019-2021
Tabela Nr 18. Liczba uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Skoroszowicach w latach 2019-2021
Tabela Nr 19. Analiza SWOT
Tabela Nr 20. Cele szczegółowe, kierunki i realizatorzy działań.

SPIS WYKRESÓW

Wykres Nr 1. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób do 16 roku życia w latach 2019–2021
Wykres Nr 2. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności w latach 2019 – 2021 dla osób poniżej 16 roku życia
Wykres Nr 3. Liczba wydanych orzeczeń wg stopnia niepełnosprawności w latach 2019 – 2021
Wykres Nr 4. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności w latach 2019 – 2021 dla osób powyżej 16 roku życia
Wykres Nr 5. Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania turnusy rehabilitacyjne w latach 2019 – 2021
Wykres Nr 6. Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2019–2021
Wykres Nr 7. Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2019 – 2021
Wykres Nr 8. Finansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w latach 2019 – 2021
Wykres Nr 9. Liczba zawartych umów oraz łączna kwota środków finansowych PFRON wykorzystanych na realizację programu „Aktywny Samorząd" w latach 2019-2021